

Scenă din spectacol

CRONICA DRAMATICĂ

de Marina Constantinescu

Căruța cu comediantii

PROLOG: după anularea cursei de avion, după îndelungi sfătuirii de divan în căutarea altei soluții, după ore de mers cu trenul și cu autobuzul, după deal-vale, hărtoape, beznă, ceață, după depășirea senzației de propagandisti ai culturii (de odinioară) prin satele patriei, deci, după învingerea obstacolelor puse în calea culturii, patru critici pleacă la drum au ajuns cu chiu și vai, cu patru minute întârziere la Tîrgu-Mureș, la premiera spectacolului *Îmblinzirea scorpiei* de Shakespeare, pusă în scenă de regizorul Mircea Cornișteanu.

PIESA lui Shakespeare, cunoscută și sub titlul de *Femeia îndărătnică* (traducere chiar preferată, din rațiuni „ideologice” în ultimele decenii la noi), a fost popularizată prin diferite montări de teatru, film sau balet, unele celebre) de multe ori, însă regizorii au renunțat la *Prologul* piesei, sacrificând în felul acesta ideea de teatru în teatru. Sensul *Prologului* este de a-i face o farsă personajului Sly (un bețiv și un pierde timp), căldărul care se trezește peste noapte Milord, și de a pune o trupă de comediantii să facă pentru desfășurarea lui, un spectacol, susținut de textul propriu-zis al piesei. Nu cred că *Prologul* este un apendice care trebuie extirpat. Cred, dimpotrivă, că este mai mult decât un pretext, un text pregătitor pentru starea spectatorului. Este, de fapt, un procedeu de construcție dramatică (folosit de Shakespeare și în *Hamlet*). Tehnic vorbind, această parte în care se pune la cale derularea unei piese este un motiv pentru căutări regizorale care să construiască puncte de vedere.

Punctul de vedere al regizorului Mircea Cornișteanu este susținut tocmai prin păstrarea *Prologului* și prin

Teatrul Național Tîrgu-Mureș - *Îmblinzirea scorpiei*. Regia: Mircea Cornișteanu. Scenografia: Emilia Jivanov. Traducerea: Dan Lăzărescu. Distribuția: Aurel Ștefănescu, Rodica Baghiu, Mihaela Rădescu, Dan Glasu, Vasile Vasiliu, Nicolae Miroc, Cornel Popescu, Radu Bănzaru, Edi Marinescu, Mihai Ginculescu, Dan Chiorean, Doina Preda, Ion Rîțiu, Ion Fiscuteanu, Nicolae Cristache, Constantin Săsăreanu, Cornel Frimu, Livia Ginculescu, Cornel Răileanu, Monica Ristea. (Data premierei: 4 februarie).

completa lui exploatare artistică. Dacă Shakespeare îl uită pe Sly pe parcursul piesei și nu-i mai acordă nici o atenție (se mai aude doar o clipă la sfârșitul scenei înfii a primului act mormând curios între vis și realitate dacă mai continuă mult comedia), regizorul este mult mai preocupat de el. Dintr-un personaj care își pierde motivația existenței pe parcursul jocului trupei, Mircea Cornișteanu creează un personaj cu reacții vii, prompte. Sly intervine, este de acord sau nu cu ce se întâmplă în piesa ce pentru el se joacă, se amuză sau este indignat și chiar dă o mână de ajutor, cînd este nevoie. Un personaj absent este transformat într-o prezență. Abandonîndu-l pe Sly, Shakespeare lasă în aer finalul farsei. Nu aflăm nici ce efect a avut faptul de a profita de confuziile unui om care îndrăgește peste măsură hăutura și de a-l obliga să trăiască în hainele unui nobil, să simtă și să se comporte ca acesta, nu aflăm, lucru și mai important, dacă piesa a fost văzută cit de cit și ce comentarii poate avea Sly-spectatorul.

Regizorul Mircea Cornișteanu oferă spectacolului său o traiectorie rotundă, motivînd prin felul cum și-a construit punctul artistic de vedere atât existența *Prologului*, cit și cea a căldărului Sly. Artisticul, esteticul nu sînt categorii sterile. Unul dintre efectele lor este și cel moralizator. Exemplul, pilda trebuie însușite și urmate concret, ca dovadă a înțelegerii mesajului. Aici mesajul este unul formativ. Astfel decodat textul *Prologului*, Sly este atras repede de povestea jucată de comediantii și trăiește rolul fiecărui dintre ei. Mai mult decît atât: Sly înțelege morala poveștii în care un bărbat reușește să cucerească femeia și învățînd-o că dragostea înseamnă și supunere, îi transformă sentimentele și îi modifică comportamentul. Acesta este normalul impus de un anumit cod. În spectacolul rotund al lui Mircea Cornișteanu, Sly aplică în final ceea ce a văzut și respectă codul: întreaga piesă este sintetizată, iar morala este jucată în epilogul, inexistent în Shakespeare, de cuplul Sly-Văduv, spre mulțumirea artiștilor că efortul lor a ordonat și a corijat. Aceasta mi se pare ideea fundamentală a montării de la Teatrul din Tîrgu-Mureș (nu știu dacă absolut inedită). *Prologul* nu mai rămîne suspendat, ci își găsește imediat atât motivație, cit și continuare veridică.

Din păcate, spectacolul nu are nici scorie, nici imblinzitor. Cuplul principal Catarina-Petruchio, care lansează și relansează mereu acțiunea și relațiile dintre personaje nu are destulă forță actoricească. Regizorul nu a găsit protagoniști (și nu știu dacă ideea unei distribuții duble în anumite roluri, printre care și Catarina, modifică în bine spectacolul). Mihaela Rădescu și Dan Glasu nu reușesc să concretizeze, nici individual și nici în cuplu, personajele shakespeariene atât de bine articulate în text. Comportamentul punctual al Catarinei este jucat superficial de Mihaela Rădescu. Plimbările gălăgioase de ici-colo, numărul extrem de limitat al gesturilor-etichetă pentru permanenta iritare și enervare, lipsa de nuanțare și de gradare a metamorfozei Catarinei sînt cîteva dintre explicațiile faptului că protagonista textului shakespearian nu este și cea a spectacolului lui Cornișteanu. Același lucru se întâmplă și cu Petruchio. Adevărații protagoniști sînt cei din rolurile secundare. Prin vervă, prin firescul interpretării și al dezvoltării jocului, prin ticuri care diferențiază și particularizează, „secundarii” devin „principali”. Mă gîndesc în special la cei doi curtezani-bufoni ai Biancăi: Gremio (Vasile Vasiliu) și Hortensio (Nicolae Miroc).

Scenografia Emiliei Jivanov este simplă, dar motivează bine ideea regizorului, care situează în centrul scenei calabalicul trupei de comediantii: piesa se joacă deasupra, în jurul și chiar în căruța actorilor care este, pe rînd, casa „nobilului” Sly sau a lui Baptista Minola sau a lui Petruchio. În episodul căsătoriei Catarinei cu Petruchio (actul trei, scena doi) se înțelege limpede că jocurile le face Petruchio. Toți ceilalți stau înghesuți în interiorul căruței și urmăresc, extrem de expresiv, înfățișarea ciudată și intențiile mirelui. O alternanță vizuală între static și dinamic, între grup și individ, între lipsa inițiativei și prezența ei. Multe idei ale regizorului nu sînt duse însă pînă la capăt. Deseori dinamismul lipsește (ca și muzica indicată de Shakespeare în text și, cred, necesară), iar spectacolul nu reușește să pună în evidență decît pe prea puțini dintre actorii Teatrului din Tîrgu-Mureș.

Bertoldo sau Păcală

SPECTACOLUL *Bertoldo la curte* de Massimo Dursi, de la studioul Casandra al Academiei de Teatru și Film, înseamnă debutul regizoral al studenților Anca Bradu și Theodor Cristian Popescu, studenți la clasa profesorului Valeriu Moisescu (lect. univ. Liudmila Székely Anton și asist. univ. Nicolae Măndea) și oferă, în același timp, posibilitatea de a observa și jocul colegilor de la secția actorie. Un spectacol commedia dell'arte, plin de vervă și umor fin este, și poate fi oricînd, extrem de actual, realitate concretizată cu profesionalism de tinerii debutanți. Bertoldo, sau Păcală al nostru, își trăiește viața care i-a fost prescrisă asumîndu-și bucuriile și necazurile ei, nefiind ispitit să forțeze destiul, chiar dacă alții l-ar forța. Farsele la care apelează nu sînt decît propriile soluții de apărare, de scăpare. În mod inevitabil ele jenează și irită pe cei de la curte, pentru că Bertoldo se sustrage ordinii dictate de aceștia. În această notă, nu doresc decît să semnalez că această premieră este o reușită, atît regizorală cît și actoricească, în care plăcerea jocului primează într-un mod extrem de serios. Improvizatia și rigoarea, în același timp, sînt coordonatele fundamentale după care se ghidează cei doi regizori, dar și actorii: Radu Gabriel, Vitali Bateș, Mihaela Teleoacă, Diana Giuberna, Mariana Palade, Afrodită Androne, Marius Gilea, Monica Ulici, Clara Popescu Vodă, Cristian Toma și în special absolvenții Octavian Dabija (remarcabil) și Gabriel Costea. (M. C.)

Concurs internațional de dramaturgie

CONDITIILE de participare la Congresul Dramaturgilor Europeni pe anul 1993 sînt următoarele:

- concursul este deschis oricărui dramaturg, indiferent de vîrstă și dacă sînt sau nu membri ai unei uniuni de creație;
- manuscrisele trebuie trimise pînă la 31. 3. 1993;
- nu se acceptă prelucrări sau adaptări;
- nu sînt luate în considerare piese reprezentate sau tipărite în volum (în periodice se îngăduie);
- numărul de pagini este nelimitat;
- un juriu internațional va oferi șase premii un premiu I - 20. 000 DM două premii II a 10. 000 DM trei premii III a 5. 000 DM
- piesele trimise sînt considerate a fi acceptări ale autorului pentru eventualele reprezentări ale lor de către Teatrul de Stat din Kassel și, respectiv, tipărirea la Editura Bauer din Berlin.
- Concurenții români vor trimite manuscrisele d-lui Marian Popescu la UNITER (str. George Enescu - Cosmonauților nr. 2-4) unde se va proceda la o preselecție.